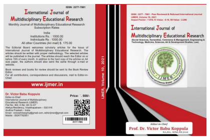
Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:7(4), July: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: 4th July
Publication Date:30th July 2021

DOI: http://ijmer.in.doi./2021/10.07.62

భారతీయసాహిత్యము - గృహస్థాశ్రమధర్మము

డా॥ ఏ.వెంకటప్రసాదు,

సహాయ ఆచార్యులు,

ప్రభుత్వ మహిళ డిగ్రీ కళాశాల,

వనపర్తి. 509103.

భారతీయ సాహిత్యము ఆశ్రమ ధర్మాలకు ఆలవాలము. బ్రహ్మచర్యము, గృహస్తము, వానప్రస్తము, సన్యాసము అనే ఈ నాల్గు ధర్మాలను పాటించని నేటి మానవ జీవనం సంక్లిష్టమై అశాంతితో కొనసాగుతున్నది. మానవుడు తన ధర్మాలను సరియైన సమయంలో సరియైన విధంగా పాటించకపోవడమే ఈ అశాంతులకు మూలకారణం.

ఈ చతురాశ్రమాలలో బ్రహ్మచర్యము మొదటిదైనప్పటికి, గృహస్తము ఉత్తమమైన ధర్మమని నాఅభిప్రాయము. బ్రహ్మచర్యము, గృహస్తము, వానప్రస్తము, సన్యాసము అనే ఈ నాల్గు ఆశ్రమాలవారిని సేవించటం గృహస్తుని ముఖ్యధర్మం. ఎందుకంటే గృహస్తే అందరికి తల్లి, తండ్రి, పాలకుడు, సంరక్షకుడు. అంటే గృహస్తునుండే బ్రహ్మచారి, గృహస్తుడు, వానప్రస్తుడు, సన్యాసి పుట్టారు, పుడుతున్నారు. అతని చేతనే పాలింపబడుతూ రక్షింపబడుతూ ఉంటున్నారు. అందుచేతనే చతురాశ్రమాల పాలనపోషణ బాధ్యత గృహస్తు ప్రధానధర్మం.

శ్లో॥ సానందం సదనం సుతాశ్చ సుధియ: కాన్త న దుర్భాషిణీ

సన్మిత్రం సుధనం స్వయోషితి రతిశ్చాజ్ఞాపరా: సేవకా: ।

ఆతిథ్యం శివపూజనం ప్రతిదినం మృష్టాన్నపానం గృహే

సాధో: సంగముపాసతే హి సతతం ధన్యో గృహస్థాశ్రమ: ॥

ఇంట అందరూ సుఖంగా ఉండి పుత్రుడు బుద్ధిమంతుడై, పత్ని మధురభాషితయై, మంచి మిత్రులు, స్వపత్ని సంగమం, ఆజ్ఞానువర్తులైన సేవకులు, రోజు అతిథి సత్కారము, శివారాధనము, కలిగి ఉంటూ పవిత్రము రుచికరము అయిన అన్నపానాదులు, నిత్యసత్సాంగత్యము ఉన్న గృహస్తుని ఆశ్రమము ధన్యము. ఈ గృహస్థాశ్రమము తరువాతనే వానప్రస్తంలోకి, సన్యాసాశ్రమములోకి వెళ్లే విధానం ఏర్పాటు చేయబడింది. ఎల్లపుడు గార్హ స్థ్యంలోనే ఉండి భోగాలనుభవించడం మానవత్వం కాదు.

మనస్సులో భోగేచ్ఛ ఉన్నవాడుగాని వంశము నిలబెట్టుకోవాలనే కోరిక ఉన్నవాడు మాత్రమే వివాహం చేసుకోవాలి. పైన చెప్పిన రెండుకోరికలు లేకపోతే వివాహం చేసుకోవలసిన అవసరం ఉండదు. శాస్త్రాలలో " నివృత్తి ", సర్వ శ్రేష్ఠమని చెప్పబడింది.- "నివృత్తిస్తు మహాఫలా".

కలియుగములో సన్యాసధర్మపాలనము చాలా కష్టం. అందుకే నేటి కలియుగంలో సన్యాసస్వీకారం నిషిద్ధమైనది. కాకపోతే కొడుకులకు, మనుమలకు బాధ్యతా వ్యవహారాలు అప్పచెప్పి ఇంట్లో ఉంటూనే భగవద్భజన, స్మరణము చేసుకోవాలి. కుటుంబ సభ్యులు అంగీకరిస్తే అన్నవస్త్రాదులకోసం మాత్రమే వాళ్లతో సంబంధం పెట్టుకోవాలి. వారనుమతించకపోతే అన్నవస్త్రాది నిర్వహణ మాత్రసంబంధం కూడ వదులుకోవాలి. మరి " ఎలాగడుస్తుంది?" అనే చింత పెట్టుకోనవసరం లేదు.

అతిథి సత్కారం చేయటం ఆవులు, గేదెలు, గొఱ్ఱెలు, మేకలు, మొదలైన వాటి సుఖజీవనానికి వీలు కల్పించటం గృహస్తు యొక్క ముఖ్యధర్మం. ఇలాగే దేవతల, మునుల సేవచేయటం, పితృదేవతలకు తిలోదక పిండప్రధానాదులివ్వటం విశేషించి భగవత్సేవ గృహస్తుని ముఖ్యధర్మం.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:7(4), July: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: 4th July
Publication Date:30th July 2021
Cover Page
DOI: http://ijmer.in.doi./2021/10.07.62

గృహస్త్రాశమంలో ఎలావుండాలి :

ఈ మానవశరీరం కూడ గృహస్త్రాశమాన్ని ఉద్ధరించే పాఠశాల ఉంది. భోగాలనుభవించటానికి విశ్రాంతి పొందటానికి కాదు. మనుష్యశరీరం "ఏహి తన కర ఫల బిషయు న భాయీ" (మానస. ఉత్తర 44-1) శాస్త్రవిహితమైన యజ్ఞాదికర్మలు చేసి బ్రహ్మలోకాదులను పొందటమే ముఖ్యమైన విషయం కాదు. అక్కడికి వెళ్లినా మళ్లీ వెనక్కిరావలసి వస్తుంది. "ఆ బ్రహ్మ భువనాల్లోకా: పునరావర్తిన:" (గీత 8-16)కాబట్టి ప్రాణిమాత్రహిత చింతనతో గృహస్త్రాశమంలో ఉండాలి. తన శక్తికి తగినట్టు తనువు, మనస్సు, బుద్ధి, యోగ్యత, అధికారము మొదలైన వాటిద్వార ఇతరులకు సౌఖ్యమును కలిగించాలి. ఇతరుల సుఖసౌకర్యాల కోసము తన సుఖ, విశ్రాంతులను వదులుకోవటమే మనుషుల మానవత్వము.

గృహస్త్రాశమములో ప్రతి రోజూ అయిదు రకాల హింసలు జరుగుతూనే వుంటాయి. ఈ హింసలనుండి విముక్తి కోసం గృహస్థు ప్రతిదినము బలి వైశ్వదేవములను, పంచమహాయజ్ఞాలు చెయ్యాలి. సర్వవిధాలా భగవంతుని శరణుజొచ్చిన వాడికి ఈ హింస వల్ల పాపము తగలదు. అతడు సంపూర్ణంగా పాపవిముక్తుడవుతాడు.

దేవర్షిభూతాప్తనృణాం పితౄణాం న కింకరో నాయమృణీచ రాజన్ ।
సర్వాత్మనా య: శరణం శరణ్యం గతో ముకుందం పరిహృత్య కర్తమ్ ॥ (శ్రీమద్భాగ 11-5-41)

శాస్త్రాలలో గృహస్థు మీద అయిదు రుణాలు చెప్పబడ్డాయి. అవి పితృఋణం, దేవఋణం, ఋషిఋణం, భూతఋణం, మనుష్యఋణం.

పితృఋణం:-

పితృ, పితామహా, ప్రపితామహులు, మాతృ, మాతామహీ, ప్రమాతామహీ, పితామహీ, ప్రపితామహులు మొదలైనవారు మృతులైన పిదప చేసే కార్యాలు ప్రేతకార్యాలు, పరంపరగా చేసే శ్రాద్ధ తర్పణాలు పిండోదక దానాలు, అనే పితరులు నుద్దేశించి చేసే కార్యాలు పితృకార్యాలు. పరంపరగా ఉండే ఈ పితృఋణం నుండి ముక్తి పొందటానికి, పితరులకు సద్గతి కల్గించటానికి వారి పేరుతో పిండప్రధాన తర్పణాదులు చేయాలి. శ్రాద్ధతర్పణాదులు నిర్వహించాలి. నేడు మనకు గొప్పఆదరంతో అన్నవస్త్రాదులు లభిస్తున్నాయంటే అది మన పూర్వజన్మ కృత పుణ్యఫలము కూడ కావచ్చు. మన పూర్వజన్మకు చెందిన పుత్రపౌత్రాదులు చేసిన శ్రాద్ధతర్పణ ఫలితము కావచ్చు లేక ప్రారబ్ధమే కావచ్చు. మరి సంతానం లేకపోతే మనిషి పితృఋణం నుండి విముక్తి పొందుతాడా? అంటే భగవంతుడిని సర్వవిధాలుగా శరణుజొచ్చిన వాడికే ఋణము ఉండదు.

దేవఋణం:-

వర్షం వస్తుంది. నేల వేడెక్కుతుంది. గాలి వీస్తుంది. భూమి అన్నిటినీ భరిస్తుంది. రాత్రి చందురుడు, పగలు సూర్యుడు వెలుతురునిస్తారు. అందువల్ల మానవ జీవన నిర్వహణ జరుగుతుంది. ఇదంతా మనమీద ఉండే దేవఋణం. హోమం, యజ్ఞం చేయటం వల్ల దేవతలకు పుష్టికలుగుతుంది. తద్వారా దేవఋణం నుండి విముక్తులవుతాం.

ఋషిఋణం:-

ఋషులు, మునులు, సాధువులు, మహాత్ములు రచించిన గ్రంథాలు, చెప్పిన స్మృతులవల్ల మనకు జ్ఞానం లభిస్తుంది. కర్తవ్యాకర్తవ్య పరిజ్ఞానం లభిస్తుంది. అందువల్ల వారికి మనం ఋణపడి ఉంటున్నాము. వారి గ్రంథాలు చదవటం, అధ్యయనం, పఠనపఠనాదులు చేయటం వల్ల సంధ్యావందన గాయత్రీ జపాదులు చేయటం ద్వారా మనం ఋషిఋణం నుండి విముక్తులవుతాం.

భూతఋణం:-

ఆవులు, గేదెలు, ఎద్దులు, మేకలు మొదలయిన ప్రాణుల ద్వారా మనం మనపనులు నెరవేర్చుకుంటూ మనజీవనాన్ని కొనసాగిస్తున్నాము. వృక్షలతాదుల వల్ల ఫలాలు పుష్పాలు మొదలైనవి అనుభవిస్తున్నాము. ఇది మనమీద పడిన ఇతరప్రాణుల ఋణం. పశుపక్ష్యాదులకు గడ్డి, ఆహారాదులు అందించటం ద్వారా, వృక్షాలకు నీరునివ్వడం ద్వారా మనం భూతఋణం నుండి విముక్తులవుతాం.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:7(4), July: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: 4th July
Publication Date:30th July 2021

Cover Page

DOI: http://ijmer.in.doi./2021/10.07.62

మనుష్యఋణం:-

ఇతరులసహాయ సహకారాలు లేనిదే మనజీవనం సాగదు. మనం ఇతరులచే నీటిని పొందవలసి రావచ్చు, ఇతరులు నాటిన మొక్కలను, చెట్లను, ఇతరుల దారిని, ఇతరులచే పండించిన ధాన్యాన్ని కాని, ఇతరులచే తయారు చేయబడిన అన్నాది ఆహారపదార్థాలను ఉపయోగించుకోవటం జరుగుతుంది. ఇవన్నీ ఇతరుల యెడ మనం ఋణగ్రస్తులు కావడం జరుగుతుంది. కాబట్టి ఇతరుల సౌకర్యార్థం నీటిని అందుబాటులో ఉంచటం, చెట్లను నాటించటం, రోడ్లు వేయించటం, చలిపందిరులు వేయించటం, బీదసాదలకు అన్నార్థులకు ఆహారాన్ని అందించటం లాంటి వాటివల్ల మనష్యఋణం నుండి విముక్తులవుతాం.

పితృఋణం, దేవఋణం, ఋషిఋణం, భూతఋణం, మనుష్యఋణం అనే ఈ అయిదు ఋణాలు గృహస్తుమీద సదా వ్యాపించి ఉంటాయి. సదా భగవంతుని శరణుపొందినవాడు పితృ, దేవతాదులెవరికీ ఋణపడి ఉండడు. అన్ని ఋణాలనుండి విముక్తుడవుతాడు.

భగవంతుని గొప్ప దయువల్ల మనకు స్వయంగా తపస్సు చేసుకునే అవకాశం లభించింది. కాని మోహమమకారాల్లో చిక్కుకుపోవటం ఆధ్యాత్మికోన్నతకి బాధాకరము. జీవితమంతా ఉపచారాలు చేయించుకోవటానికి అలవాటు పడకుండా జాగ్రత్తగా ఉంటూ, “ నేను చేయించుకోవటాని కిక్కడికి రాలేదు. అందరికి సేవచేయటాని కిక్కడికి వచ్చాను'' అనుకోవాలి. మానవుడు సుఖం కోరకపోవటమే కాక తాను త్రికరణ శుద్ధిగా మనసా, వాచా, కర్మణా ఇతరులకు సుఖాన్ని కలిగించాలి.

గృహస్త్రాశమ ధర్మాన్ని సంపూర్ణంగా పాటించి, వానప్రస్తాన్ని స్వీకరించి మొక్షస్థితిని అందుకున్న వారు మాత్రమే కనిపిస్తారు. కాని గృహస్త్రాశమ ధర్మాన్ని పాటిస్తూ మొక్షస్థితిని అందుకున్న వారు ఈ కలియుగంలో యెవరూ కనిపించటం లేదు. కాని గృహస్త్రాశమ ధర్మాన్ని చక్కగా పాటిస్తూ మొక్షస్థితిని రాబోయే కాలంలో అందుకోబోతున్న వారు ప్రస్తుతము నాకెరుకలో ఉన్నవారు ఇద్దరున్నారు. వారిలో భగవత్ దర్శనాన్ని అందుకుని నిరంతరం భగవత్ ధ్యానంలో ఉంటూనే, సేవా కార్యకలాపాలు సాగిస్తున్న వారు బేబిరమణిగారు ఒకరయితే రెండవవారు నామిత్రుని భార్య అరుణ రెండవవారు. వీరు భగవంతుని దర్శనంతో అలౌకిక ఆనందాన్ని పొందుతున్నారు. నేటికాలంలో చాలామంది సంసారం నుండి మోక్షస్థితి కోసం తాపత్రయపడుతున్నవారు కొద్దిమంది కనిపిస్తున్నారు. మరి యెందరు ఆ భగవంతుని కైవల్యాన్ని అందుకుంటారో భవిష్యత్తు నిర్ణయిస్తుంది.

ఆధార గ్రంథాలు :

1. భగవత్‌గీత - గీతా ప్రెస్ - గోరఖ్‌పూర్.

2. గృహస్త్రాశమంలో ఎలా ఉండాలి? - గీతా ప్రెస్ - గోరఖ్‌పూర్.

3. శ్రీరామచరిత మానస్ (తులసీదాస రామాయణం).

4. శ్రీమద్భాగవతం - పోతనకృతం.